

Наша реч

Март 2021.

бр. 15

Светски дан поезије

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

ЈЕЛЕНА ДРАГОВИЋ

Уводна реч	3
Они су писали за нас	4
Поезија је поново у моди!!!	8
Наша реч интервју: Марија Праизовић	17
Тајни говор биља (фото-репортажа)	21
Неким новим клинцима	28
Рекли су поезији	33
Стихови нас инспиришу	35

Драги читаоци,

Добро дошли у наш мартовски песнички свет!

У свету се обележавају многи датума и јубилеји, али љубитељима песничких дела најважнији је 21. март – званично Светски дан поезије.

Иако нам се чини да се осетљиве песничке душе тешко могу уклопити у правила која диктирају савремено друштво и модерне технологије, ипак и данас они могу пронаћи своје место и пут до правих љубитеља поезије. А када једном ступимо на ту песничку стазу, никада је не напуштамо.

У ОШ „Стефан Дечански” песнички пут је чврсто утабан, јер традиционално се сваке године у школској библиотеци организује обележавање Светског дана поезије, у којем учествују сви заинтересовани ученици млађих и старијих разреда. Ове године одлучили смо да ту манифестацију обогатимо специјалним бројем школског часописа који је посвећен управо Светском дану поезије.

Позивамо вас да са нама кренете у ову нову песничку авантуру и уживате у прилозима које смо припремили за вас!

Посебну захвалност дугујемо свима који су својим прилозима допринели овом издању школског часописа, а то су:

- **Иванка Бошковић, професор разредне наставе**
- **Надежда Спасојевић, професор разредне наставе**
- **Мирјана Вишекруна Марковић, професор разредне наставе**
- **Марија Праизовић, професор српског језика**
- **Душица Максимовић Нужић, професор енглеског језика**

ОНИ СУ ПИСАЛИ ЗА НАС

Десанка Максимовић била је најстарије дете оца Михаила и мајке Драгиње. Родила се 16. маја 1898. године, у Дивцима код Ваљева. Њено порекло је веома занимљиво – бака по оцу звала се Неранџа и била је потомак кнеза Јована Симића Бобовца.

Детињство је провела у Бранковини и често је са носталгијом и радошћу говорила о том периоду свог живота, враћајући се детињству и у својим делима. Зато се и данас уз помен Бранковине увек изговара и име Десанке Максимовић.

Школовање је наставила у Ваљеву, где је завршила гимназију. Када је дипломирала, радила је као професорка у Обреновачкој гимназији, а затим као суплент у Трећој женској гимназији у Београду. У Паризу је провела годину дан на усавршавању као стипендисткиња француске владе. Радила је у Дубровнику годину дана, а потом је прешла у Београд где је радила у Првој женској реалној гимназији. Једна од њених ученица била је и Мира

Алечковић, која је такође постала песникиња – њихов однос професорке и ученице претворио се у блиско пријатељство.

У савременој српској поезији тешко је наћи изразитијег лирског песника од Десанке Максимовић. Прве стихове објавила је у часопису *Мисао* и већ тада је било јасно де ће бити значајна песничка фигура у српској књижевности. Тако је и било у наредних преко седамдесет година, колико је трајао њен књижевни рад. Њене најпознатије песничке збирке су: *Врт детињства* (1927), *Зелени витез* (1930), *Гозба на ливади* (1932), *Нове песме* (1936), *Тражим помиловање* (1964), *Немам више времена* (1973).

Била је веома омиљена и популарна – не само међу читаоцима, већ и међу својим колегама. Путовала је широм тадашње Југославије и имала велики број пријатеља међу писцима, у које можемо убројити највећа имена српске књижевности: Ива Андрића, Исидору Секулић, Бранка Ћопића, Милоша Црњанског.

У српској књижевности дуго је, уз Исидору Секулић, била најпознатија и најпоштованија жена књижевник. То је потврђено 17. децембра 1959. када је изабрана за дописног члана САНУ, а 16. децембра 1965. за редовног члана.

Десанка Максимовић је свој дуг и богат живот завршила 11. фебруара 1993. године и сахрањена је у својој Бранковини. У Ваљеву је 1990. године откривен Споменик песништву, урађен по лику Десанке Максимовић. Млађе генерације ће је памтити као насмејану баку са великим дамским шеширима. А у српској књижевности увек ће остати упамћена по својим песмама: *Предосећање*, *Стрепња*, *Опомена*, *Пролећна песма*, *Крвава бајка* и многим другим које ћемо тек открити.

Ивона Крстић 6/6

Хелена Пејновић 7/2

Иво Андрић, српски књижевник и дипломата, рођен је 10. октобра 1892. у Долцу крај Травника, у Босни и Херцеговини. Андрићев животни век започиње негде на граници деветнаестог и двадесетог века, у подручју Вишеграда и Сарајева. Његови родитељи били Антун и Катарина Андрић. Детињство му није било безбрижно и идилично, јер када је имао само две године отац му је умро од туберкулозе. Након тога, са мајком се преселио у Вишеград, где је завршио основну школу. Године 1903. уписао је сарајевску Велику школу, најстарију школу у Босни.

Андрића већина читалаца препознаје пре свега као прозног писца, али он је почео да се бави књижевношћу пишући песме. Поезију почиње да пише 1911. године – у часопису *Босанска вила* објављује своју прву песму *У сумрак*.

Андрић 1912. године започиње студирање словенске књижевности и историје на Мудрословном факултету Краљевског свеучилишта у Загребу. Следеће године прешао је на Бечки универзитет, али му клима у Бечу није одговарала – стално је боловао од упале мишића. Зато се поново преселио и прешао на Филозофски универзитет у Кракову. У Кракову је живео код породице чија се ћерка звала Јелена и она је могла бити инспирација Андрићу за изузетну лирску приповетку *Јелена, жена које нема*.

Када је 1914. године до Андрића стигла вест о убиству надвојводе Франца Фердинанда, био је свестан важности овог догађаја. Зато напушта Краков и долази у Сплит, али га одмах по доласку хапси аустроугарска полиција. У притвору је остао до марта 1915. и у том периоду написао је много песама у прози.

Нобелову награду за књижевност добио је 1961. године, када је у први план стављен његов прозни опус настао током Другог светског рата – романи *Травничка хроника* и *На Дрини ћуприја*. Андрић је Други светски рат провео у изолацији у Београду. Потпуно се

повукао из јавности, одбијао је да учествује у књижевном и јавном животу и у свом стану у Призренској улици посветио се искључиво писању.

Прва, песничка фаза Андрићевог стваралаштва не спомиње се често, али никако се не сме занемарити. Тада је писао лирику, а најзначајнија дела из овог периода су збирке песама у прози *Ex ponto* и *Немири*.

Сабрана дела Ива Андрића први пут су штампана 1963. године у великом тиражу у десет томова, а 1983. године поново, овога пута у седамнаест књига.

Иво Андрић умро је 13. марта 1975. године у Београду, али његов лик и дело остаће упамћени. Андрићева награда једна је од најважнијих књижевних награда у нашој земљи и додељује се се сваке године за причу или збирку приповедака написану на српском језику. У Вишеграду, где је Андрић одрастао, налази се Андрићград, културни центар или етно-село у којем се одржавају значајне културне манифестације.

Ивона Крстић 6/6

Букашин Пантовић 7/2

Васко Попа био је једна од кључних фигура српске модерне поезије. Рођен је 1922. године код Вршца, као Василе Попа. Основну школу и гимназију завршио је у Вршцу. Током средњошколских дана упозано је и љубав свог живота, Хашу, којој је посвећена најпознатија Попина љубавна песма *Очију твојих да није*.

Студирао је на универзитетима у Бечу, Букурешту и Београду. Током Другог светског рата био је затворен у немачком концентрационом логору у Зрењанину. Након завршетка рата дипломирао је на романској групи Филозофског факултета у Београду. Био је светски човек и полиглота – поред српског језика на којем је писао, говорио је и француски, немачки, румунски (који му је био матерњи језик).

Током студија кретао се у најпознатијим књижевним круговима, али није желео да објављује своје песме чим их је написао – чекао је прави тренутак да српску књижевност обогати својом поезијом. Када је проценио да је то време дошло, почео је да објављује своје песме и неке од његових најзначајнијих песничких збирки су: *Кора*, *Споредно небо*, *Усправна земља*, *Кућа насред друма*. Вредност и лепота његових стихова препозната је, па је награђиван многим европским и домаћим књижевним наградама. Инспирацију за велики део својих песама проналазио је у српској народној и средњовековној традицији. Био је академик и један од најпревођенијих српских песника.

Васко Попа умро је 1991. године у Београду. Једна од наших најугледнијих награда за књижевност носи његово име и додељује се за најбољу песничку збирку објављену у току једне године. Убројен је међу 100 најзнаменитијих Срба. Сахрањен је у Алеји заслужних грађана у Београду.

Андреа Петровић 7/2

Александар Сергејевич Пушкин рођен је 6. јуна 1799. године у угледној племићкој породици. Одрастао је на имању својих родитеља и у Москви.

Пушкин је имао врло занимљивог предака. Његов прадеда са мајчине стране звао се Абрахам Петрович Ханибал и био је из Африке. Као роб доспео је на двор руског цара, који га је усвојио и оженио из старог руског племства. Многи сматрају да је Пушкинова песничка генијалност резултат његовог егзотичног мешовитог порекла.

Сматран је за највећег руског песника и оца модерне руске књижевности. Писао је драме, поеме, приповетке, романе и елегичну поезију. Своју прву песму објавио је као студент у часопису *Европски гласник*. Због револуционарних песама које је писао два пута је био у изгнанству. Тај период изолације искористио је да напише своја најзначајнија дела, међу којима је посебно важан роман у стиховима *Евгеније Оњегин* написан 1831. године.

За његов живот везане су многе занимљивости: носио је цилиндрице, јер је желео да изгледа виши; омиљени спорт био му је бокс; волео је да игра карте и стално је губио.

Посебни пажњу заслужује прича о Пушкиновој прераној смрти. Наиме, песник је био ожењен дворском лепотицом Наталијом Гончаровом, која је привлачила велику пажњу на двору. Пушкин је био под сталним притиском због дворских интрига и удварање дворских племића његовој супрузи. Лоша породична ситуација кулминирала је када је добио анонимну поруку да је Наталија у вези са француским официром Дантесом. Пушкин изазива Дантеса на двобој под веома тешким условима 27. јануара 1837. Дантес смртно рањава Пушкина који умире два дана касније, у 38. години.

Без обзира на трагичан крај, име Александра Сергејевича Пушкина остаће упамћено као једно од највећих песничких имена светске књижевности у периоду романтизма.

Јулијана Нешић 8/2

Поезија је поново у моди!!!

У ово модерно време повремено нам се чини да су људи помало заборавили на магију речи и стихова. Поезија се све мање чита и пише. Људи као да немају времена да се посвете песмама, да уђу у тај чаробни свет који нас оплемењује и обогаћује у сваком смислу.

Поносни смо што у нашој школи то није случај. Песме се и читају и пишу, на свим нивоима – учитељи и наставници љубав према поезији преносе својим ученицима и то је важан залог будућности. Доказ за то су одабрани стихови наших ученика и наставника које смо припремили за вас.

Уживајте у песничком свету ОШ „Стефан Дечански”

Мој крај

Мој крај је за мене најлепши,
уз ову песму и ти плеши.
Има више кућа него зграда,
другачији је од Београда.
Пун је природе, ливаде се шарене,
куће су лепе, кровови се црвене.
Када у мој крај дође весеље,
свима се испуне жеље!

Павле Стојановић 3/5

Корона вирус

Сада је лоше време
нови вирус влада
мали је и опасан
цео свет препада!

Будите у кући,
у вас неће ући,
радите по упутствима,
да не будете по болницама!

Павле Стојановић 3/5

Децембарска чаролија

Три месеца зима има,
али децембар је најдражи свима.

Сва се деца радују,
биће снега, биће леда
и румени стиже деда!
На кочији звончићи звоне,
поклони стижу по реду
из писама за веселог деду!

Сва деца на свету знају,
година нова доноси веселу дечју грају.
Док пахуље веју и зима штипа
низ брег се спушта весела екипа.
А јелке к'о неке принцезе,
са сјајним крунама на глави,
сијају јаким сјајем
и радују се дечијој граји.

Испод њених грана
шарени поклони стоје,
док румена деца нестрпљиво
сате и минуте броје.
Кад поноћ прође
и година стигне нова,
Деда Мраз испуњава
милион снова!

Исидора Ђорђевић 3/5

Учитељица

Имам још четири година дугих
Док не завршим има да полудим!

Учитељицу много волим,
Због петица многих.
Миљеница сам њена ја,
То се из авиона чује и зна!

Није лоша та школа,
Кад је завршим купићу скупа кола!

Лена Пантовић 4/2

Кућица

На врх брда кућица се мрда,
а у кућици весело скачу дечица као зец и зечица.

Око кућице велика трава,
а у њој пас Жућа одмара.
Док у другом селу бака Стана
плете деци чарапе сасвим сама.

Немања Павловић 4/2

Пролеће

Стигло је пролеће,
ласта долеће.
Стигло је с југа
и пронашло друга.

Име му је Перица,
другарица му Верица.

Она има маче
што по плоту скаче.

Петра Чоловић 4/3

Огијева песма о клопи

Ишао бих на село,
али није добро јело.

Попио бих мало воде,
ал' ми фали соде.

Вечер'о бих сарму,
ал' ми квари карму.

Ја спанаћ волим,
не могу да му одолим.

Прасетина печена
ко златна вретена.

Пилетина врућа
изгребаће ми плућа.

Волим мезе и хладно и вруће,
ал' најбоље је из моје куће!!!

Огњен Ковачевић 4/2

Долазак пролећа

Дошло је пролеће,
Природа се буди.
Радују се деца,
Радују се људи.
И птице се радују
Што долећу с југа.
Сунце које сија
Жели да нам јави.
Долазак пролећа.

Александар Милошевић 4/3

Нађина песма о пролећу

Долази март и сви крећу у нови старт.
Птице радосно иду у лет, и ниче нови цвет.
Док деца иду по трави, небо се полако плави.
Сви сањају исти сан и крећу у други дан.
У реци срећно плива свака мала риба.
Сунце се иза облака извија као права магија.
На крову седи птица и гледа радосна лица.

Нема више снега и кише, само сунца више.
Дрво радосно клица, од стабљике до листа.
Враћајући се кући, деца у буци, и гледају како врабац на дрвету чучи.
У круг се врте птице као неке чаробнице.
Пчела брзо ради, а дете се игром слади.
По трави мрав лута и бобице гута.
Направи пчела гозбе просте и позва остале у госте.
Деци је игра увек у души, а мали цврчак срећно певуши.
Деца траже мало шећера, па баке викну: „Вечера!“
И тако у природи лепота безбројна, а деца од ње нераздвојна.

Нађа Ђорић 4/3

Једна, једно, један...

То једно дете што мисли да је криво за све

кад одрасте има страшне сне.

Много туге у њему се скупи

све док не одлучи да врата не залупи.

Кад једно дете жена постане зрела

зна да ћутати није смела.

Кад скупи снагу да све каже,

знајте да нико више неће да лаже.

Све оне које су ћутале до тада

међу њима сада снага завлада,

снагу њихову и ја осећам

и много тога од сад предосећам.

Тај зао и покварен човек

остаће у затвору до век'.

Један човек, много мука,

најежим се од тог страшног вука.

За све жене порука је јасна –

од сад, па заувек, буди гласна!

Песми овој дошао је крај

и запамти, никад ниси сама, знај!

Лука Станковић 7/1

Једна, једно, један...

Једна успомена
враћа ме на тебе,
На твоје очи, твој осмех,
на све твоје што сам имала за себе.

Једно време
био си ми свет,
био си ми нада, био си ми жеља,
био си ми последња мисао пре одласка у сне.

Један дан
променио је све,
моје очи, мој осмех,
више ништа није било као пре.

Отишао си.
Заборавио си.
И једну успомену,
И једно време,
И један дан.
А мени са тобом
било је све као диван сан.

Ђурђа Јовић 7/3

Јесење вече

Ходам полако,
ногу пред ногу
док јесење вече
спушта се лагано
улице су пусте,
светиљке се пале
бацају одсјај
на уснуле клупе
и дрвеће старо
што гордо стоји...
Боје се мешају
расипају око мене ,
стварајући црвене, златне,
наранџасте сене...
Не чује се ништа,
само песма ветра
и лишће које шушти
под ногама мојим,
а понеки совин хук
издалека...
Прошара ово вече
звуком својим.

Мирјана Вишекруна Марковић

Тих дана

Тих дана,
ходала сам по облацима
меким као свила....
Мазили су ме својим паперјем...
Са сваким кораком
бивала сигурнија.
Никада срећнија нисам била!

Тих дана,
осмех ми са лица силазио није...
Крила сам раширила и летела,
истраживала висине,
плашила се нисам ничега...
Уживала у новим погледима,
и нестварним магичним пределима...

Тих дана
могла сам све...
Прелазила километре,
умарала се нисам.
Била сам узбуђена
чила, насмејана, весела...
Напокон сам пронашла себе...
А онда сам схватила зашто?

Тих дана
била сам, поново,
близу ТЕБЕ....

Мирјана Вишекруна Марковић

Луталица

Загледана у даљину
Мисли ми лутају...
Луталица... то сам ја...
Немам мира никада...
Не држи ме место...
Само бих да одем
Да одлетим...
Бар да крила имам
Па да њима, прелетим
Негде где нема брига

Да осетим дах ветра
И кишу што страх спира...
Слобода...
Ширина...
Пространство неба
степа, шума, ливада...

То ми треба, да нема стега
Окова, ланаца, да ме вуку
Држе на једном месту
Гуше, даве, робе ми мисли
у ружичасто паковање ставе...

Али не, не дам се...
Трчим, бежим, летим,
све даље и даље...
Тражим смех, боје,
које милују ми очи...
И неког уз себе
ко неће да ме кочи...

Мирјана Вишекруна Марковић

**Упознајте
наше
наставнике!**

Наша реч интервју: професор српског језика и књижевности Марија Праизовић

Драги наши читаоци, у овом интервјуу представимо вам професорку српског језика и књижевности Марију Праизовић. Она је прави саговорник за овај број нашег часописа у којем обележавамо Светски дан поезије. Одабиром своје професије заувек је ступила у свет књижевности, па и поезије. Сазнаћемо њене ставове о уметности, поготово поезији, као и примере из њеног дугогодишњег, сада и интернационалног, искуства у настави и непосредном раду са децом. Уживајте!

Наша реч: Светски дан поезије и ове године биће обележен у нашој школи. Сматрате ли да је ова манифестација важна и да је треба подржати?

Марија: *Апсолутно ☺ Љубитељ сам књижевности, посебно поезије. Она је моћна, она може преобразити свако биће. Што је више слушамо, постајемо лепши. Видела сам посредством интернета једну дивну акцију где је једна група људи украсила Београд стиховима. Мислим да је одлично што се једна таква манифестација обележава у школи.*

Наша реч: Сећате ли се првих песама које сте читали и учили? На који начин су оне утицале на Вас?

Марија: *Како не, па ја сам рецитовала песме по кући свим гостима ☺ Змај и Радовић, мислим да су ми то били први стихови детињства. Касније у школи многе песме смо радили, али једну дан данас памтим – „Како живи Антунтун” ☺ Низала су се стихови које сам спремала за такмичење рецитатора, многе које сам откривала, читала, тражила, волела...*

Наша реч: Кажу да је сваки човек помало и песник. Да ли сте некада покушали да пишете песме? Каква су Ваша искуства у вези са таквим начином исказивања емоција и размишљања?

Марија: *Наравно да јесам. У млађем узрасту биле је ту песама које су писане за конкурсе, неке су и награђене. То је предиван период кога се радо сећам. Касније, то писање је било лично, само за понеке очи. Данас, пишем, некада смишљам песме у глави када се нађем у позицији да нешто или неког дуго чекам ☺ Али зато писма, њих пишем одувек. Некад их пишем конкретно особи и шаљем, а некад знам да писмо никад нећу послати, али га пишем.*

Наша реч: Шта мислите о данашњем статусу уметности, па и поезије у нашим животима?

Марија: *Уметност би требало да буде саставни део човековог живота. Она ослобађа и пред нечим што је лепо свако буде разоружан. Сами бирамо чиме ћемо испунити живот, с тога лепо је кад је пун песама.*

Марија Праизовић

Наша реч: Знамо да тренутно предајете српски језик и књижевности нашим ученицима који живе у Француској. Како они реагују на стихове на матерњем језику? Колико су им они блиски и важни? Помажу ли им да осете прави дух српског језика?

Марија: *Искуство рада у Француској ми је отворило нека сасвим нова и другачија врата. Моји ђаци уче српски језик као допунску наставу. Њихов живот се у највећој мери одвија на француском. Неизмерно је важно ово време које проводе учећи језик свог порекла. Родитељи су оно који им ту ватру распламсавају, али и доласци у Србију коју воле. Разумеју многе песме које раде и ђаци у школама широм Србије. Осећају и доживљавају слично и ту видите да је корен нешто што се истински препознаје, да је уписан у генима. Моји ђаци доста добро познају архаизме и дијалектизме што ме је посебно одушевило. Пишу и они поезију и многе приче, ликовно се изражавају, талентовани су и исти су заправо као и ђаци у Србији.*

Наша реч: Има ли, по Вашем мишљењу, поезије и ван школских уџбеника и утврђених програма? Како доћи до оних истински вредних и посебних стихова?

Марија: Мислим да поезије има свуда: има је и у погледу , и у додиру , и у осмеху и, да, има је у савременом животу. Има поезије у стиховима многих младих, модерних бендова. Сигурна сам у то и ценим према ономе што сам и сама чула. Док има љубави и док има тог младог света који вереује и који руши границе, има снаге и воље за неке нове почетке – има и поезије. Мислим да некада заборавимо како смо се истински осећали и шта нам је било важно из времена кад смо и сами седели у школској клупи. Ако мало боље заронимо у то наше доба, моћи ћемо да разумемо и сав млади свет којим смо окружени. Одувек сам сматрала то привилегијом – бити међу ђацима, на извору стварања света изнова и изнова 😊 То је чиста поезија, ван програма и правила.

Наша реч: За крај, дајте нам своју песничку препоруку.

Марија: Постоје неки песници, такозвани класици, но нећу сада о њима, о њима свакако је све већ испричано у читанкама. У неком протеклом периоду посебну пажњу привукла ми је песникиња Огњенка Лакићевић чију поезију препоручујем. Такође, млада Радмила Петровић пише одлично.

Тајни говор биља

(фото-репортажа)

Понекад нам се чини да биљке постоје само да би нама улепшавале дане. Ту су да нас у овом углавном црно-белом свету подсети на боје, обрадују, измаме осмехе... и зато су одувек биле инспирација песницима.

У стиховима често можемо пронаћи мотиве цветова/биљака који имају посебно значење. Сваки од њих у себи крије неку причу и симболику, носилац је традиције и посебних порука. Ево неколико примера:

- **Љиљан** представља бескрајну лепоту, узвишеност, чистоту, срећу, бесмртност и оданост. Још у античко доба Зевс је поклањао љиљан богињи Хери, заштитници брака и потомства.
- **Рузмарин** по симболици представља жену као стуб куће. Сматра се сунчевом травом и симболише љубав и младост. У античкој Грчкој се веровало да мирис рузмарина освежава памћење.
- **Ирис** је симбол достојанства, славе и храбрости. Подстиче сањарење, машту, срећу и стваралачко надахнуће. Симбол је тежње ка савршенству у свему.
- **Орхидеја** је симбол хармоније и перфекционизма. Верује се да побољшава расположење, а узима негативну енергију.
- **Љубичица** је симбол искрености, пријатељства, привржености и пажње. Упркос снегу и хладноћи зиме појављује се, па је зато и симбол храбрости. За старе Римљане љубичице су биле симбол жалости, јер су боју цвета повезивали са сликом проливане крви.
- **Бршљан** је симбол вечног живота и бесмртности. Изражава моћ природе да се сама обнавља и рађа. Веровало се да има моћ да штити од злих и нечистих сила.

Андрија Јеринић 7/2

Погледајте какве цветне песничке приче смо пронашли објективом нашег фотоапарата!

Фото-репортажу припремиле:

Снежана Вилотијевић 5/2

Марија Добријевић 5/2

Ана Првуловић 5/2

Неким новим клинцима...

Када човек остане без неке драге особе, истовремено осети да су и неки делови његовог живота и личности отишли у неповрат. Што нам је та особа више значила, већа је и празнина која остаје иза ње.

Када нас је прошлог месеца заувек напустио Ђорђе Балашевић, сви ми, његови поштоваоци и љубитељи његове уметности, најпре смо занемели од туге. Да ли је могуће, питали смо једни друге. Јер Ђолетовим одласком као да смо изгубили неког толико блиског, ко је био уз нас увек кад је требало – током одрастања, сазревања, љубавних састанака, растанака, у тренуцима бескрајне туге, али и радости.

Уз његове песме су стасавале толике генерације и налазиле речи подршке, утехе, саосећања, али и савете за све што нам се у одређеним периодима живота догађало. Ишли смо на његове концерте сваког децембра и тамо заједно са њим певали, плакали, смејали се и дружили. Такви су били његови наступи – дворане увек препуне, хиљаде људи који знају све речи Ђолетових песама и у заносу их певају заједно са њим. А између песама, Ђоле нам је приповедао и тако лако и ненаметљиво чинио да постанемо бољи и мудрији.

Зато бих волела да генерације које долазе добију прилику да што боље упознају Балашевићеву поезију и музику, и да препознају у њима све оно лепо, универзално, савремено, што смо и ми, старији нараштаји, преузели као део свог културног наслеђа. Свако ће у тој ризници наћи неку песму или стих, мелодију за себе и своје тренутно расположење. Неко ће заволети његове љубавне песме, нпр. ***Лепу протину кћи, Провинцијалку, Оливеру, Свирајте ми Јесен стиже дуњо моја, Причу о Васи Ладачком, Девојку са чардаш ногама***. Други ће открити чари његових рефлексних песама: ***Словенска, D то!, Портрет мог живота, Реморкер, Менует***. А биће и оних који ће заволети Ђолетове познате дитирамбе: ***Ал' се некад добро јело*** или ***Хеј, хај баш нас брига, Намћор***. Ипак, посебно ће свима заиграти срце уз антиратни опус и песме ***Само да рата не буде, Ратник паорског срца, Живети слободно***. Наравно, на крају, после свих ових дивних песама, треба одслушати песму ***Одлази циркус***, коју ће свако разумети на свој начин.

Не би Ђоле желео да га испраћамо с тугом, ***држимо говоре и плетемо ловоре***. Зато ћу овај текст посвећен великом уметнику завршити његовим стиховима:

***Зашто се све то дешава, дал' човек ишта решава,
ил' смо само ту због равнотеже међу звездама...***

Душица Нужић Максимовић

Ево неколико одабраних песама Ђорђа Балашевића – уживајте у истинској поезији коју је стварао за нас!

Наопака бајка

У сутерену тунел ка небесима
На танкој гази јутро мрачан гоблен тка
Суморна лица, насамо са гресима
У ходнику без повратка

У црни грм се моја птица заплела
Занета титрајима звезда Даница
И касни дах док хладни челик скалпела
Клизи низ нит бројанице

Постоји план да је анђели украду
Ил' бар на час да је врате међу њих
Јер некад небо прави велику баладу
И тражи риму за главни стих

На град јуриша нежна бела легија
Јануар простире свој префињени саг
У тајном дослуху смо први снег и ја
Да зима причека њен траг

Не вреде приче које знам
Лаже за очи поспане

Измишљаам бајку
Чудну наопаку успаванку
Да од ње будна остане

Постоји пут који намернике бира
Тајновит друм увек најбољима склон
Јер некад небо само црне дирке свира
И тражи ноту за тај тон

Негде сад дечак један
Збуњено на мосту стоји јер тек слуги да постојиш
Негде у теби чека
Окована нека песма који нико жив још не зна
У теби ланац звецка тајним алкама
Бићеш ти мајка мајкама

Као талас

Негде се пипну наши мали свемири
Када већ помислим да спаваш
Зашуми сатен, тама се узнемири
И као талас наиђеш

У шкољке твога пупка лето зимује
Ту чуваш мрве сунца за нас
Са твојим додиром се чежња римује

Док као талас надиреш

И ништа више није важно

Лице света злобно и лажно

Се расплине за час

И нико више није битан

Сви су песак презрен и ситан

Песак испод нас

Сребра децембра кују прстен за твој прст

Низ твоје сапи звезда пала

Залуд те привијам уз себе ко уз крст

Ти као талас измичеш

Остављаш слане капи бистре

И јато добрих мирисе Истре по соби развијаш

Остављаш варљив залог пене

У срцу ове напукле стене

Коју разбијаш

Љубав не побеђује

Љубав не побеђује, ниједна од стотине

То су само древне заблуде, више измишљотине

Масло лудих песника, превејаних лисаца

Разних музиканата, глуматала и писаца

Знам, љубав руши зидине поноса и таштине
Али бајке да побеђује – то су будалаштине
Лако је изиграју, као трску сломе је
Никога не порази сем онога у коме је

Ромео и Јулија правила су кршили
Ситним словом почели
Па крупном тачком ту причу завршили
На верност се заклели, само срца следили
Да је тужно, тужно је
Ал' нисам убеђен да су победили

Љубав је тек акростих, рефрен старе арије
Такви никад не побеђују, то су којештарије
Утврда без стражаре, похарама круњена
Наивна и рањива, занесена и збуњена

Орфеј се оглушио о претње и придике
Тамни Хадес прошао, па опет остао без Еуридике
Несретна Карењина, црни зар на аури
Иницијал Пушкина зором угравиран на кобној чаури

Украј ока тињају мали златни грумени
Дај ми, Боже, стих да утешим један носић румени
Па да, љубав носи доламу од вилинског предива
И можда не побеђује, али је зато непобедива

РЕКЛИ СУ О ПОЕЗИЈИ...

**Најгоре што се песнику
може десити је да буде
омиљен и несхваћен.**

Жан Кокто

**Песник је одувек био онај
који у другима лечи болест
од које сам умире.**

Бранко Миљковић

**Поезија је оно што се сања, оно што се замишља, оно
што се жели и оно што се често догоди. Поезија, то је
стварање и корисније име живота.**

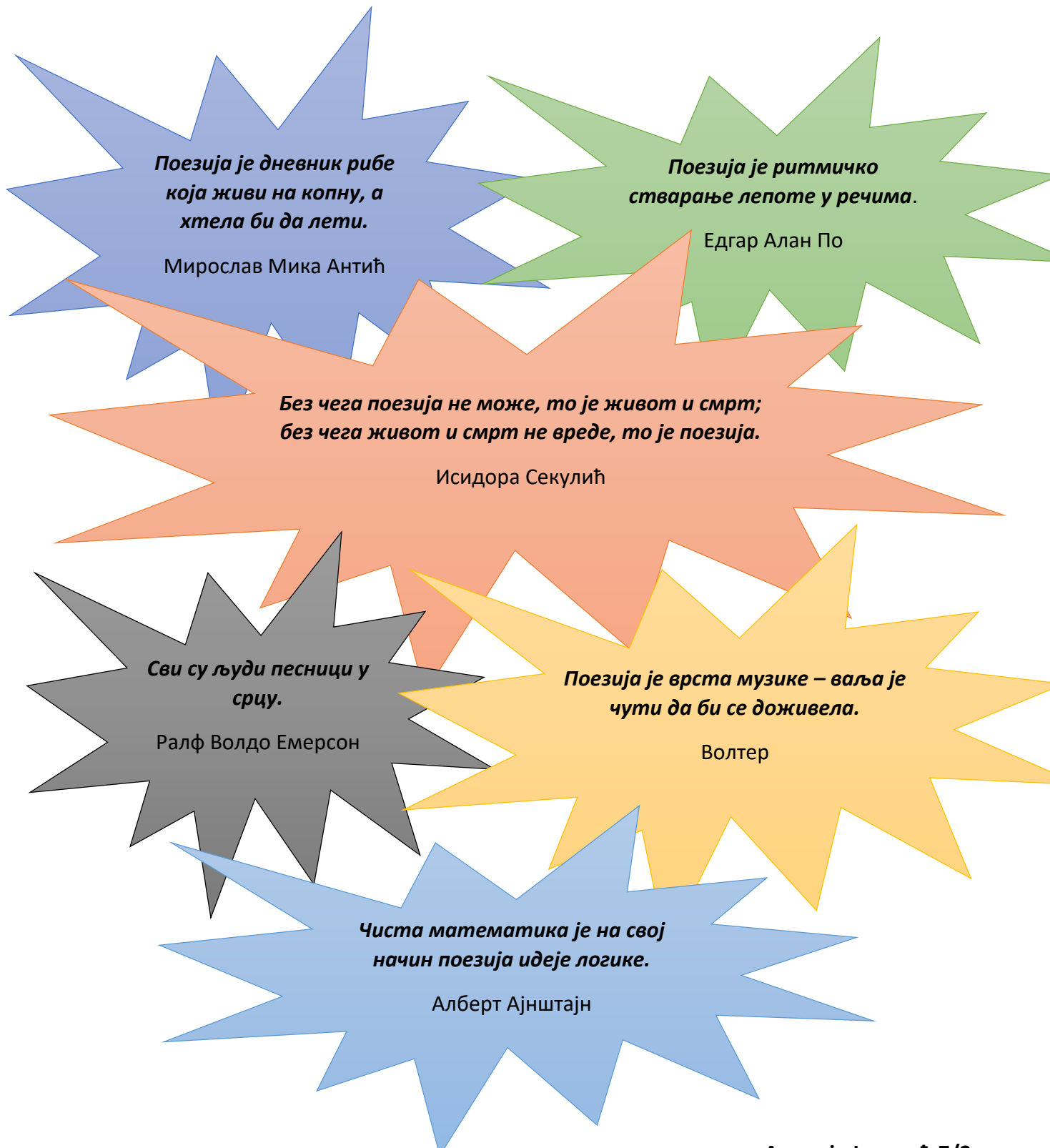
Жак Превер

**Поезија је небески мед што
тече из невидљивих саћа
што их стварају душе.**

Станислав Винавер

**Поезија говори више у
мање речи од прозе.**

Волтер

***Поезија је дневник рибе
која живи на копну, а
хтела би да лети.***

Мирослав Мика Антић

***Поезија је ритмичко
стварање лепоте у речима.***

Едгар Алан По

***Без чега поезија не може, то је живот и смрт;
без чега живот и смрт не вреде, то је поезија.***

Исидора Секулић

***Сви су људи песници у
срцу.***

Ралф Волдо Емерсон

***Поезија је врста музике – ваља је
чути да би се доживела.***

Волтер

***Чиста математика је на свој
начин поезија идеје логике.***

Алберт Ајнштајн

Андрија Јеринић 7/2

Стихови нас инспиришу...

(Инспирисано песмом *Крвава бајка* Десанке Максимовић)

Нема свака бајка срећан крај

Један од најбитнијих и најкрвавијих догађаја у светској историји свакако је Други светски рат, у којем је доста невиних и недужних људи и деце испустило своје душе. У овом периоду написано је мноштво емотивних и дирљивих дела о жртвама рата. Једно од тих најтужнији дела за мене је песма *Крвава бајка*.

*На брдовитом Балкану, у некој земљи сељака, умрла је мученичком смрћу чета
ђака у истом дану.* Тешко је и замислити њихову храброст, а истовремено и страх. Онда се запитамо – да ли су могли бити поштеђени таквог бола? Зашто им љути људи са пушкама нису дозволили да живе? Да ли би ти млади животи променили историју брдовитог Балкана? Нажалост, њихова сурова смрт остала је записана и упамћена кроз деценије. Да ли да се усудимо и да помислимо шта су другари пожелели док су

последњи пут излазили из школских клупа? Деца нису крива што су рођена као Срби, Хрвати, Јевреји – она су само жељна живота и игре. Ко је имао храбрости и смелости да повуче окидач на пушки и угаси стотине живота невиних и недужних бића? Како? Зашто? Кога је то усрећило? Много питања без одговора. Можда би те мале руке написале много књига, насликале много слика...

Остаје да их се сећамо кроз једну песму написану на брдовитом Балкану. Ова мала бића нису ни слутила да ће постати вечни хероји своје земље. Иако њихова кратка бајка није имала срећан крај, надам се да су они сада заједно на неком бољем месту и да виде колико су велики у очима читаве нације.

(Инспирисано народним песмама покосовског тематског круга *Диоба Јакшића* и *Смрт војводе Пријезде*)

Породични односи у песмама покосовског тематског круга

Исписане су многе старе народне епске песме о женама као веома оштроумним бићима. Верујем да ће и генерације након нас читати о овим храбрим женама.

Када чујемо стару изреку *Жена је стуб куће*, често она буде погрешно протумачена. Ако смо добро схватили народне епске песме покосовског тематског круга *Диоба Јакшића* и *Смрт војводе Пријезде*, могли бисмо лако растумачити ту изреку. У песми *Диоба Јакшића*, сведоци смо како Анђелија, Дмитрова верна жена, сналажљивошћу спасава живот свог девера Богдана. Када су се браћа посвађала око коња и сокола, Анђелија је размишљала исправно одбивши да отрује свог девера. Својом добротој успела је да помири посвађану браћу. Такође, у песми *Смрт војводе Пријезде* видимо Јеличину вечну верност и оданост свом мужу, војводи Пријезди. Јелица, осим што је показала своју оданост до смрти, поседовала је и велику храброст. Није желела да постане турска жена, већ је скочила у хладну Мораву заједно са мужем. Многе епске песме описују сналажљивост и храброст српских жена. Данашњи положај жена је далеко боље од оног у прошлости. Породични односи некад и сад су неупоредиви.

Свесни смо да свако време носи своје бремене. Али оно бремене које жена може понети на својим малим плећима, понекад је претешко и за мушкарца.

Андреа Петровић 7/2